

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE

W GLIWICACH

ZA ROK 2008

wraz z wykazem potrzeb powiatu gliwickiego w zakresie pomocy społecznej
(na podstawie art. 112 ust. 12
Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej)

I. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach.

1. Zatrudnienie.

- Stan zatrudnienia w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w 2008 r. kształtował się średnio na poziomie 13 pracowników.
- Zatrudnienie pracowników finansowane ze środków PCPR:

1) Dyrektor	1 osoba
2) Główny Księgowy	1 osoba
3) Sekretariat i sprawy kadrowo-administracyjne:	
– Podinspektor d/s administracyjnych i sekretariatu	1 osoba
– Podinspektor d/s Kadrowo-Płacowych	1 osoba
4) Sekcja Pomocy Rodzinie i Dziecku	
– Starszy Specjalista Pracy Socjalnej - Koordynator	1 osoba
– Pracownicy Socjalni	3 osoby
5) Sekcja Pomocy Środowiskowej i Instytucjonalnej:	
– Podinspektor	1 osoba
6) Dział Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych:	
– Główny Specjalista d/s Osób Niepełnosprawnych	1 osoba
– Podinspektor	1 osoba

Z zaplanowanych na wydatki PCPR w 2008 r. 634 041 zł na wynagrodzenia wraz z pochodnymi przeznaczono 500 752,27 zł.

- W okresie od dnia 01.01.2008 r. do dnia 31.12.2008 r. była świadczona praca na podstawie umowy o pracę w niepełnych wymiarach czasu pracy oraz umowy zlecenia, która została sfinansowana ze środków przeznaczonych na działalność Punktu Interwencji Kryzysowej przy PCPR :

1) Psycholodzy	2 osoby – umowa o pracę (łącznie 0,90 etatu)
2) Psycholodzy	umowa zlecenie
3) Prawnik	umowa zlecenie
4) Lekarz Psychiatra	umowa cywilnoprawna na świadczenie usług

- W celu realizacji programu systemowego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytetu VII Promocja Integracji Społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie, pod nazwą „**Dobry start w samodzielność**” w okresie: od dnia 01.07.2008 r. do dnia 31.12.2008 r. – **dotatkowo** pracę tę wykonywali:

1) Pracownik Socjalny	1 osoba w ramach umowy o pracę
2) Koordynator projektu	1 osoba na podstawie umowy zlecenia
3) Asystent projektu	1 osoba na podstawie umowy zlecenia
4) Konsultant d/s Prawnych	1 osoba na podstawie umowy zlecenia

Wyżej wymienione zadania były finansowane ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytetu VII Promocja Integracji Społecznej, Działania 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałania 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

- Pracę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w 2008 roku wspierało 2 stażystów, skierowanych na półroczne staże absolwenckie przez Powiatowy Urzędy Pracy w Gliwicach.

2. Udział pracowników PCPR w szkoleniach i konferencjach.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w 2008 r. uczestniczyli łącznie w **67** różnych formach podnoszenia wiedzy fachowej (warsztatach, konferencjach, szkoleniach, spotkaniach) dotyczący między innymi:

- realizacji i zarządzania Europejskimi Funduszami Społecznymi,
- realizacji zadań z pomocy społecznej,
- pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym,
- problematyki opieki nad rodziną i dzieckiem,
- rozwiązywania problemów społecznych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem,
- informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
- ewidencjonowania i archiwizowania dokumentacji,
- nowelizacji ustawy o pracownikach samorządowych,
- zagadnień związanych z certyfikatem kwalifikowanym,
- nowelizacji przepisów dotyczących rachunkowości budżetowej,
- obsługi komputera,
- prawa pracy.

Większość szkoleń była nieodpłatna, za 13 koszt w wysokości **3402,00 zł** poniosło Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach.

W ramach projektów unijnych z szerokiej oferty szkoleniowej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w Katowicach, pokrywanej ze środków Unii Europejskiej, pracownicy tutejszego Centrum mieli możliwość skorzystania z **24** szkoleń.

3. Sekretariat.

W okresie od dnia 01 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. w PCPR zarejestrowano:

- 7553** pism przychodzących,
- 6984** pism wychodzących.

W 2008 r. pracownik prowadzący sekretariat w PCPR zajmował się również sprawami związanymi z zawieraniem:

- porozumień dotyczących pokrywania kosztów utrzymania za pobyt dzieci z powiatu gliwickiego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów.
- porozumień dotyczących zwrotu kosztów utrzymania dzieci pochodzących spoza powiatu gliwickiego a umieszczanych w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu.

W związku z reorganizacją Starostwa Powiatowego w Gliwicach realizacją zawartych porozumień zajmuje się Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej Starostwa Powiatowego w Gliwicach (w latach poprzednich PCPR zajmował się realizacją zawartych porozumień).

a) Porozumienia w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W 2008 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych miast/powiatów na podstawie zawartych porozumień przebywało 33 dzieci pochodzących z terenu Powiatu Gliwickiego. Dzieci te przebywały w następujących placówkach:

- Rodzinny Dom Dziecka w Jastrzębiu Zdroju – 1 dziecko (średni miesięczny koszt utrzymania za 2008 r. – 1993,52 zł),
- Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny „Przystań” w Pszczynie – 3 dzieci (średni miesięczny koszt utrzymania za 2008 r. – 2715,16 zł),
- Dom Dziecka Nr 1 w Gliwicach – 3 dzieci (średni miesięczny koszt utrzymania za 2008 r. – 2723,00 zł),
- Dom Dziecka Nr 2 w Gliwicach – 9 dzieci (średni miesięczny koszt utrzymania za 2008 r. – 2573,00 zł),
- Dom Dziecka Nr 3 w Gliwicach – 3 dzieci (średni miesięczny koszt utrzymania za 2008 r. – 3054,00 zł),
- Dom Dziecka we Wrzosowej – 3 dzieci (średni miesięczny koszt utrzymania za 2008 r. – 2353,58 zł),
- Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży w Zabrze – 6 dzieci (średni miesięczny koszt utrzymania za 2008 r. – 2583,00 zł),
- Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Jaszczurowej z siedzibą w Radoczy (Powiat Wadowicki) – 2 dzieci (średni miesięczny koszt utrzymania za 2008 r. – 2200,00 zł),
- Dom Św. Faustyny w Ełku (Powiat Ełcki) – 1 dziecko (średni miesięczny koszt utrzymania za 2008 r. – 2334,55 zł),
- Dom Dziecka w Ciasnej (Powiat Lubliniecki) – 1 dziecko (średni miesięczny koszt utrzymania za 2008 r. – 1943,51 zł),
- Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Bielsku-Białej – 1 dziecko (średni miesięczny koszt utrzymania za 2008 r. – 4428,00 zł).

Obowiązek ponoszenia odpłatności za pobyt tych dzieci w placówkach reguluje ustawa o pomocy społecznej w art. 86 „W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki opiekuńczo-wychowawczej, ponosi wydatki na jego utrzymanie w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w tej placówce”.

Zgodnie ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gliwickiego na lata 2002-2015 przyjętą uchwałą Rady Powiatu Nr XL VIII/327/2002 z dnia 10.07.2002 r. staramy się do minimum ograniczać umieszczanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na korzyść rodzin zastępczych.

Koszt pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego i interwencyjnego jest niewspółmiernie wysoki w porównaniu do kosztu utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych.

b) Porozumienia w sprawie rodzin zastępczych.

Od 2008 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zajmuje się przygotowaniem i zawieraniem porozumień. Realizacja zawartych porozumień należy do Wydziału Zdrowia i Pomocy Społecznej Starostwa Powiatowego w Gliwicach (w poprzednich latach PCPR zajmował się również realizacją zawartych porozumień).

W 2008 r. **w rodzinach zastępczych na terenie innych miast/powiatów** na podstawie zawartych porozumień przebywało **28 dzieci pochodzących z terenu Powiatu Gliwickiego**. Dzieci te przebywały w rodzinach zastępczych w następujących miastach/powiatach:

- Powiat Pszczyński – w 2 rodzinach zastępczych przebywało 3 dzieci,
- Miasto Bielsko-Biała – w 2 rodzinach zastępczych przebywało 3 dzieci,
- Powiat Kłodzki – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 2 dzieci,
- Powiat Żniński – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Miasto Gliwice – w 3 rodzinach zastępczych przebywało 6 dzieci,
- Miasto Kraków – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Powiat Wieluński – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Powiat Gorlicki – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Powiat Wielicki – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Powiat Zawierciański – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 2 dzieci,
- Powiat Tarnogórski – w 2 rodzinach zastępczych przebywało 4 dzieci,
- Powiat Lubliniecki – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Powiat Cieszyński – w 2 rodzinach zastępczych przebywało 2 dzieci.

W 2008 r. **w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Gliwickiego** na podstawie zawartych porozumień przebywało **28 dzieci pochodzących z innych miast/powiatów**. Dzieci te pochodziły z następujących miast/powiatów:

- Powiat Rybnicki – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 3 dzieci,
- Miasto Zabrze – w 2 rodzinach zastępczych przebywało 3 dzieci,
- Powiat Raciborski – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Miasto Gliwice – w 5 rodzinach zastępczych przebywało 5 dzieci,
- Miasto Bytom – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 3 dzieci,
- Powiat Żąbkowicki – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 2 dzieci,
- Powiat Kluczborski – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Powiat Tarnogórski – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Miasto Gorzów Wielkopolski – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Powiat Wodzisławski – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Powiat Puławski – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Powiat Jędrzejowski – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Powiat Zawierciański – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Powiat Bieruńsko-Lędziński – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko,
- Miasto Rybnik – w 1 rodzinie zastępczej przebywało 2 dzieci.

Zgodnie z art. 78 ustawy o pomocy społecznej rodzina zastępcza otrzymuje pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka. Jeżeli dziecko nie posiada dochodu pomoc pieniężna udzielana jest w wysokości 40% podstawy, która wynosi aktualnie 1647,00 zł, tj. 658,80 zł. Jeżeli rodzina zastępcza jest niespokrewniona z dzieckiem otrzymuje dodatkowo 10% podstawy z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem i jego wychowania, tj. 164,70 zł. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie rodzin zastępczych wysokość pomocy pieniężnej jest uzależniona również od innych czynników np. wieku dziecka czy posiadanej orzeczenia o niepełnosprawności.

4. Wydatki PCPR w 2008 roku:

Na realizację zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w 2008 r. wydatkowano następujące środki finansowe:

• na wynagrodzenia i pochodne	500122,27 zł
• na wynagrodzenia bezosobowe	630,00 zł
• odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	11631,81 zł
• podróże służbowe krajowe	10829,58 zł
• materiały i wyposażenie (w tym zakup gablot i tablic ściennych, aparatu telefonicznego, niszczarek, materiałów biurowych i prenumerata czasopism)	16693,85 zł
• zakup usług pozostałych (m. in. usługi pocztowe, dozór budynku, usługi prawnika, zabudowa pomieszczeń sekretariatu i gabinetu księgowego)	38192,34 zł
• zakup usług zdrowotnych	366,00 zł
• opłaty za energię elektryczną, centralne ogrzewanie i wodę	6246,13 zł
• naprawę sprzętu	751,29 zł
• usługi internetowe	1228,64 zł
• zakup usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej	7750,75 zł
• szkolenia pracowników	3209,00 zł
• zakup materiałów do sprzętu drukarskiego i kserograficznego	1990,90 zł
• ubezpieczenie majątku PCPR	687,00 zł
• zakup sprzętu komputerowego, akcesoriów i licencji komputerowych (m.in. zestaw komputerowy, oprogramowanie, czytniki do podpisu elektronicznego, tonery do drukarek,	11365,44 zł
• świadczenia wynikające z przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy	200,00 zł
Razem	611 895,00 zł

II. Sekcja pomocy rodzinie i dziecku.

1. Rodziny zastępcze.

Opieka nad dzieckiem i rodziną realizowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach opiera się na zapisach **Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (Dz.U. z 2008 r. Nr 115, poz. 782 tekst jednolity) oraz **Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej w sprawie rodzin zastępczych z dnia 18 października 2004 r.** (Dz. U. z 2007 r., Nr 201, poz. 1456 ze zmianami).

W ciągu 2008 roku pod opieką PCPR w Gliwicach łącznie było **117 rodzin zastępczych**, w których wychowywało się **162 dzieci**. Spokrewnionych rodzin zastępczych było **97**, natomiast niespokrewnionych rodzin zastępczych **20**.

W okresie sprawozdawczym **powstało 14** nowych rodzin zastępczych, w których umieszczono **16 dzieci**. Natomiast **10 rodzin** zastępczych przestało funkcjonować min. z powodu:

- osiągnięcia pełnoletności przez wychowanka (rodzina zastępcza ustała z mocy prawa),
- zmiany miejsca zamieszkania (rodzina zastępcza przeniosła się na teren innego powiatu),
- problemów zdrowotnych opiekuna zastępczego, które spowodowały rozwiązanie rodziny zastępczej,
- powrotu dzieci pod opiekę rodziców biologicznych.

Zgodnie z art. 78 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej rodzinie, która sprawowała funkcję rodziny zastępczej, przysługuje pomoc również po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczęło naukę przed osiągnięciem pełnoletności, jeżeli nadal przebywa w tej rodzinie. W 2008 r. pod opieką Centrum było **24** tego typu rodzin.

a) Zawodowe rodziny zastępcze:

Zgodnie z art. 74 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zawodowe niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze dzielą się na:

- wielodzietne,
- specjalistyczne,
- o charakterze pogotowia rodzinnego.

W 2008 r. na terenie powiatu gliwickiego **3 niespokrewnione z dzieckiem zawodowe rodziny zastępcze** pełniły funkcję **pogotowia rodzinnego**. Przebywało w nich w sumie **13 dzieci**.

Dzięki naszym staraniom w 2008 r. nowe **2 rodziny** rozpoczęły pracę, jako:

1. Zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza wielodzietna,
2. Zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza specjalistyczna.

Zabezpieczono w nich **15 dzieci**. Łącznie w powiecie gliwickim funkcjonują **3 zawodowe rodziny zastępcze** oraz **2 zawodowe rodziny zastępcze** mieszkające w Tarnowskich Górach i Gliwicach, które pełnią powierzoną im funkcję dla dzieci z powiatu gliwickiego.

Rodzinie zastępczej udziela się pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka.

Podstawą ustalenia wysokości pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków jest kwota 1647,00 zł.

Kwotę pomocy pieniężnej ustala się w wysokości **40 %** podstawy, pomniejszonej o kwotę odpowiadającą **50 %** dochodu dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, nie mniej jednak niż **10 %** podstawy uwzględniając:

- 1) wiek dziecka,
- 2) stan zdrowia dziecka,
- 3) niedostosowanie społeczne dziecka, jeżeli wykazuje ono przejawy demoralizacji w rozumieniu przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Rodzinie, która sprawowała funkcję rodziny zastępczej, przysługuje pomoc pieniężna również po osiągnięciu przez wychowanka pełnoletności, do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczął naukę przed osiągnięciem pełnoletności, jeżeli nadal pragnie przebywać w tej rodzinie.

Niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza otrzymuje dodatkowo na każde umieszczone w niej dziecko kwotę odpowiadającą **10 %** podstawy z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem i jego wychowania.

Starosta może przyznać rodzinie zastępczej jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka w wysokości **do 150 %** podstawy.

W przypadku, gdy na skutek zdarzenia losowego dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej wymaga dodatkowej pomocy, starosta może przyznać rodzinie zastępczej na częściowe pokrycie skutków tego zdarzenia:

- 1) Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości **do 50 %** podstawy
- 2) Okresowe świadczenie pieniężne w wysokości **do 50 %** podstawy wypłacane przez okres trwania bezpośrednich skutków tego zdarzenia;
- 3) Pomoc w formie rzeczowej o wartości **do 50 %** podstawy.

b) Finansowanie rodzin zastępczych w 2008 r.:

W 2008 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach przekazało następujące kwoty pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych:

- Comiesięczna pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej 1205 410,08 zł
- Jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny zastępczej dziecka 9059,10 zł

2. Rodzinny Dom Dziecka w Paczynie.

Rodzinny Dom Dziecka z siedzibą w Paczynie działa w oparciu o własny statut i regulamin oraz między innymi o ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W 2008 r. w Rodzinnym Domu Dziecka w Paczynie przebywało łącznie **7** wychowanków, z czego **1** dziewczynka powróciła pod opiekę matki biologicznej oraz **1** opuściła Dom i rozpoczęła usamodzielnienie. Obecnie w RDDz. ponownie przebywa **7 dzieci** (w tym rodzeństwo przyjęte w lutym 2009 r.).

Rodzinny Dom Dziecka w Paczynie ściśle współpracuje z PCPR w Gliwicach oraz z Niepublicznym Ośrodkiem Adopcyjno-Opiekuńczym w Bytomiu w zakresie dokonywania oceny sytuacji dziecka i tworzenia indywidualnego planu pracy z dzieckiem.

PCPR w Gliwicach prowadzi sprawy finansowo-księgowe Domu.

W 2008 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach przeprowadziło kontrolę problemową Rodzinnego Domu Dziecka pod kątem przestrzegania Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych w szczególności:

- 1)** Realizowania działań placówki rodzinnej poprzez umożliwienie dzieciom regularnych, osobistych i bezpośrednich kontaktów z rodzicami oraz innymi osobami i bliskimi, z wyjątkiem przypadków, w których Sąd zakazał lub ograniczył ich prawo o osobistych kontaktów z dzieckiem.
- 2)** Uzgadniania istotnych decyzji dotyczących dziecka z jego rodzicami lub opiekunami.
- 3)** Prowadzenia dokumentacji dzieci.

Wnioski pokontrolne wypadły korzystnie dla placówki, wskazując na profesjonalizm Państwa Renaty i Ireneusza Kopania, jako osób prowadzących Rodzinny Dom Dziecka. W Domu szanuje się prawa dzieci do kontaktu z rodziną biologiczną i dba o ich prawidłowy rozwój zarówno emocjonalny, jak i społeczny.

Współpraca z tutejszym Centrum układa się bardzo dobrze. Państwo Kopania są dobrym partnerem w poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i propagowania rodzinnych form opieki.

a) Finansowanie działalności Rodzinnego Domu Dziecka w Paczynie w 2008 r.

W Rodzinnym Domu Dziecka zatrudnione były w 2008 r. trzy osoby – Dyrektor placówki, wychowawca i 1 osoba do pomocy w pracach gospodarskich na umowę zlecenie od lipca 2008 r.

Wydatki budżetowe Rodzinnego Domu Dziecka w Paczynie zostały zrealizowane w okresie od stycznia do grudnia 2008 r. w następującej formie:

• Wynagrodzenie	89 079,80 zł
• Średni koszt utrzymania 1 dziecka (zgodnie z ustawą)	2 342,75 zł
• Media: telefon, internet, energia, woda, opał, itd.	11 949,42 zł
• Wyposażenie, inwestycje(m.in. zakup chłodziarko-zamrażarki i mebli)	5035,93 zł

3. Umieszczanie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Na terenie powiatu gliwickiego funkcjonuje tylko jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza, która jest placówką typu rodzinnego, tj. Rodziny Dom Dziecka w Paczynie.

W sytuacji, kiedy Sąd wydaje postanowienia o umieszczeniu dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej Centrum zobowiązane jest do poszukiwania miejsc w placówkach na terenie innych powiatów. W ciągu 2008 r. zapytań tego typu wystosowano ponad 100 w tym ok. 50 do innych województw graniczących z województwem Śląskim. Jak wynika z analizy dokumentacji w tej sprawie dokonanej przez pracowników PCPR, kiedy wiek dziecka skierowanego do placówki mieści się w przedziale od 12 do 18 lat, prawdopodobieństwo uzyskania odpowiedzi pozytywnej maleje praktycznie do zera. Dzieci te pozostają nadal w środowisku przy wzmożonym nadzorze kuratora społecznego, o co zazwyczaj wnioskujemy do Sądu, co niejednokrotnie może skutkować zagrożeniem dla dzieci.

Zawarta do grudnia 2008 r. umowa o realizację zadania z zakresu pomocy społecznej z **Interwencyjnym Ośrodkiem Preadopcyjnym z Częstochowy**, gwarantowała nam zapewnienie opieki noworodkom i małym dzieciom do 1 roku życia.

W 2008 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało **33 dzieci** będących mieszkańcami naszego powiatu.

Dzieci te zostały zabezpieczone poprzez umieszczenie w placówkach na terenie Bielska-Białej, Gliwic, Jastrzębia Zdrój, Zabrze, Częstochowy, Powiat Ełku oraz Powiatu Pszczyńskiego, Częstochowskiego, Wadowickiego i Lublinieckiego. Obowiązek ponoszenia odpłatności za pobyt tych dzieci w placówkach reguluje ustawa o pomocy społecznej w art. 86 „*W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki opiekuńczo-wychowawczej, ponosi wydatki na jego utrzymanie w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w tej placówce*”.

Zgodnie ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gliwickiego na lata 2002-2015 przyjętą uchwałą Rady Powiatu Nr XL VIII/327/2002 z dnia 10.07.2002 r. staramy się do minimum ograniczać umieszczanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na korzyść rodzin zastępczych. Koszt pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego i interwencyjnego jest niewspółmiernie wysoki w porównaniu do kosztu utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych.

Brak możliwości zabezpieczania dzieci w wieku od 12 do 18 lat w placówkach i rodzinach zastępczych stanowi dużą trudność, ponieważ zazwyczaj wyczerpuje dostępne formy wsparcia dla rodziny biologicznej dziecka i grozi niebezpieczeństwem postępowania demoralizacji u dziecka. Niestety również pomoc, na jaką możemy liczyć ze strony lokalnych ośrodków pomocy społecznej jest niewystarczająca.

W 2008 r. tutejsze Centrum miało do zrealizowania 8 nowych postanowień Sądu o umieszczeniu w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Z tego zrealizowane zostały tylko **4** postanowienia. Pozostałe, wraz z postanowieniami z poprzednich lat, w łącznej ilości **6** nadal nie jest zrealizowana.

Sytuacja ta wymusza podjęcie szybkich kroków mających na celu otwarcie małej placówki opiekuńczo-wychowawczej w formie mieszkania usamodzielnienia dla dzieci w wieku od 14 do 18 roku życia, gdzie znalazłyby schronienie dzieci z orzeczonymi przez Sąd umieszczeniami w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto istnieje także konieczność znalezienia miejsca na interwencyjne zabezpieczenie dzieci w wieku powyżej 12 roku życia.

4. Usamodzielnienia wychowanków pochodzących z rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domów pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisk dla nieletnich, zakładów poprawczych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych i młodzieżowych ośrodków wychowawczych.

Proces usamodzielnienia regulowany jest Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. Nr 6 z 2005 r., poz. 45 ze zm.).

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych udziela się pomocy mającej na celu jej życiowe usamodzielnienie oraz integrację ze środowiskiem.

Przedmiotowa pomoc ma następujące formy:

- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przyznawana na okres nauki, do czasu jej ukończenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 lat;
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie wypłacana po ukończeniu nauki, której wysokość uzależniona jest od długości pobytu w rodzinie zastępczej czy placówce opiekuńczo-wychowawczej, przeznaczana jest na zaspokojenie ważnej życiowej potrzeby osoby usamodzielnianej, tj. polepszenie warunków mieszkaniowych, stworzenie warunków do działalności gospodarczej oraz pokrycie wydatków związanych z nauką.
- pomocy na zagospodarowanie – w formie rzeczowej, w skład której mogą wchodzić materiały niezbędne do remontu i wyposażenia mieszkania, niezbędne urządzenia domowe, pomoce naukowe, sprzęt rehabilitacyjny oraz sprzęt służący do podjęcia zatrudnienia.
- pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w uzyskaniu zatrudnienia.

Warunkiem uzyskania ww. pomocy jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego wspólnie z opiekunem na czas usamodzielnienia, a zatwierdzonego przez Dyrektora tutejszego Centrum.

Usamodzielniający się wychowanek rodziny zastępczej lub placówki opiekuńczo-wychowawczej przygotowując indywidualny program usamodzielnienia zawiera w nim plan działań w sferze:

- Współdziałania i wspierania kontaktów z rodziną i środowiskiem,
- Uzyskania wykształcenia zgodnego z możliwościami i aspiracjami,
- Uzyskania kwalifikacji zawodowych,
- Ustalenia uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego,
- Uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- Podjęcia zatrudnienia,
- Uzyskania przysługujących świadczeń.

W roku 2008 r. procesem usamodzielnienia objęliśmy **39** wychowanków, w tym **9** wychowanków, którzy proces ten rozpoczęli dopiero **w roku 2008**. Z ww. grupy **29** wychowanków pochodziło z rodzin zastępczych i **10** z różnego typu placówek.

a) Finansowanie usamodzielnianych wychowanków:

• Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla wychowanków rodzin zastępczych	138 611,52 zł	167 269,32 zł
• Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla wychowanków placówek	28 657,80 zł	
• Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla wychowanków rodzin zastępczych	9882,00 zł	21 411,00 zł
• Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla wychowanków placówek	11 529,00 zł	
• Pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla wychowanków rodzin zastępczych	6967,00 zł	7967,00 zł
• Pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla wychowanków placówek	1000,00 zł	

5. Program „Dobry Start w samodzielność”.

W 2008 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach rozpoczęło realizację Programu pt. **„Dobry start w samodzielność”**. Program jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działania 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałania 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Czas przewidziany na realizację Programu obejmuje lata 2008-2013.

W 2008 r. w Programie uczestniczyły 50 osób, w tym 30 wychowanków rodzin zastępczych i 20 osób niepełnosprawnych. Celem Programu jest zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, wykluczonym oraz dyskryminowanym na rynku pracy oraz podwyższenie statusu społecznego i zawodowego poprzez przygotowanie tych osób do wejścia na rynek pracy i integracji z rynkiem pracy.

Uczestnicy brali udział w kursach podwyższających kwalifikacje zawodowe min. językowych, komputerowych, prawa jazdy, obsługi wózków widłowych.

Poza tym mieli zagwarantowane uczestnictwo w warsztatach umiejętności psychospołecznych i aktywnego poszukiwania pracy. Warsztaty te odbywały się w weekendy od października do grudnia 2008 r. w Ośrodku wypoczynkowym „Żagiel” w miejscowości Niewiesz na terenie powiatu gliwickiego. Podczas wyjazdów weekendowych uczestnicy mieli możliwość udziału w indywidualnych konsultacjach z doradcą zawodowym oraz grupowym doradztwie prawnym.

Dzięki tego typu wsparciu młodzi ludzie opuszczający rodziny zastępcze i placówki mają możliwość bardziej pewnego i asertywnego poruszania się po otwartym rynku pracy, zyskują większą pewność siebie i wiarę we własne możliwości. Bardzo ważne jest także to, że praca z doradcą zawodowym pozwoliła w ich wypadku na realne określenie indywidualnych predyspozycji każdego uczestnika warsztatu.

W kolejnych latach Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach planuje kontynuację ww. Programu.

W 2009 r. w II edycji udział weźmie część wychowanków, jako kontynuujących rozpoczętą już ścieżkę rozwoju osobistego i zawodowego oraz przewidujemy także nowych uczestników.

6. Program „Przemoc wobec dzieci – jak sobie poradzić?”.

W 2008 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zrealizowało także projekt pt. **„Przemoc wobec dzieci – jak sobie poradzić?” Program szkoleniowy w zakresie rozwoju umiejętności opiekuńczo-wychowawczych dla niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych.** Program realizowany był w ramach ogłoszenia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej o otwartym konkursie ofert na finansowe wspieranie programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną w 2008 r.

Program skierowany był do wszystkich zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych z terenu powiatu gliwickiego, które od września do listopada 2008 r. uczestniczyły w szkoleniach prowadzonych przez specjalistów z zakresu tematyki przemocowej (Psycholog kliniczny/Psychoterapeuta, Dyrektor SP ZOZ Ośrodka Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrze, lekarz pediatra).

Celem Programu było wspieranie niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych, mających trudności w wypełnianiu swoich zadań, poprzez naukę umiejętności przewyższania trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów, uprawnień i możliwości, a także przy wykorzystaniu istniejącej już sieci poradnictwa rodzinnego. Na ten cel pozyskano z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej środki finansowe w wysokości **9 000 zł**. Wkład własny PCPR wyniósł ok. 30% ww. kwoty.

Nasz Program zyskał bardzo wysoką ocenę komisji konkursowej pod względem formalnym i merytorycznym uzyskując maksymalną liczbę punktów.

Dzięki dobrej współpracy z Miejskim Ośrodkiem Kultury i Sportu w Pyskowicach zajęcia odbywały się w kameralnej atmosferze sali kominkowej. Łącznie odbyło się 8 spotkań po 3 godziny każde w okresie od września 2008 r. do listopada 2008 r.

Podczas zajęć dla rodziców zagwarantowaliśmy również opiekę pracowników socjalnych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach dla dzieci, dzięki czemu rodzice zastępczy mogli w pełni skorzystać z oferty szkoleń nie martwiąc się o los swoich pociech. Wszystkie zajęcia koordynowali i obsługiwali pracownicy Centrum.

Program cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem, a jego rezultaty to m.in. wzrost wiedzy i umiejętności opiekuńczo-wychowawczych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodziców zastępczych, wzrost standardu wychowania i opieki nad dzieckiem w zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzinach zastępczych, nabycie umiejętności właściwego identyfikowania problemów dzieci i skutecznego zaspokajania ich potrzeb, właściwe reagowanie na symptomy pojawiających się problemów dziecka, nabycie wiedzy na temat mechanizmów przemocy wobec dzieci, nabycie wiedzy na temat instytucjonalnych form pomocy ofiarom przemocy i ich rodzinom, wsparcie osób doświadczających podobnych trudności w opiece nad dziećmi.

Ewaluacja Programu pozwoliła nam na podjęcie decyzji o tym, że warto w przyszłości ponownie zorganizować tego typu aktywność i pozyskiwać na ten cel dodatkowe środki finansowe.

7. Program przeciwdziałania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości dzieci i młodzieży.

Tutejsze Centrum w 2008 r. uczestniczyło nadal w Programie „Przeciwdziałania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości dzieci i młodzieży”, koordynując przekazywanie informacji na temat zaplecza instytucjonalnego i specjalistycznego wsparcia w powiecie gliwickim dla dzieci i młodzieży zagrożonej demoralizacją lub niedostosowaniem społecznym.

Kwartalnie zbierane są informacje z poszczególnych gmin powiatu gliwickiego oraz Sądu Rejonowego w Gliwicach na temat ww. problematyki, a wnioski przekazywane do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Najczęściej wskazywane we wnioskach są potrzeby w zakresie rozwoju bazy, kadry, szkoleń oraz zwiększenia środków finansowych, m.in.:

- szkolenie osób do pracy w świetlicach opiekuńczo – wychowawczych,
- komputeryzacja 2 świetlic wiejskich,
- zatrudnienie socjoterapeuty i psychologa – 1 godz. w tygodniu w każdej świetlicy,
- szkolenia dla kadr pomocy społecznej z terenu powiatu w zakresie przemocy w rodzinie, profilaktyki uzależnień, pomocy psychologicznej, interwencji kryzysowej,
- kursy w zakresie interwencji kryzysowej, poradnictwa rodzinnego, łatwiejszy dostęp do Poradni Pedagogicznej, zatrudnienie psychologa,
- utworzenie grup wsparcia dla rodziców, dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym i przestępczością tj. grupy wsparcia x 2 dni tygodniowo specjalistów w zakresie psychologii, terapii, porad prawnych i pracy socjalnej,
- utworzenie mieszkań chronionych dla wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, rodzin zastępczych, osób usamodzielniających się itp.
- środki na konserwację sprzętu i pomieszczeń świetlicowych,
- środki na dożywianie dzieci i młodzieży w świetlicach,
- doposażenie świetlic środowiskowych i kótek zainteresowań w materiały do zajęć: gry, sprzęt sportowy, RTV, itp. – koszt około 22.000 zł,
- zwiększenie środków finansowych na realizację zajęć z dziećmi i młodzieżą w świetlicach,
- renowacja placów zabaw w poszczególnych sołectwach.

8. Poradnictwo specjalistyczne i współpraca z Punktem Interwencji Kryzysowej PCPR.

Sekcja Pomocy Rodzinie i Dziecku oraz Punkt Interwencji Kryzysowej (PIK) pozostają w stałej współpracy, której celem jest poprawa funkcjonowania rodzin oraz uregulowanie sytuacji dzieci.

Zarówno sami rodzice zastępczy, jak i umieszczone w nich dzieci, a także rodzice biologiczni tychże dzieci korzystają, zgodnie z własnymi potrzebami, z konsultacji psychologicznych, psychiatrycznych i prawniczych w PIK. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż spotkania te są bardzo cenione przez klientów, a często stanowią przełomowy moment w życiu rodziny rozpoczynający proces poprawy jej funkcjonowania poprzez wsparcie poszczególnych jej członków.

W konsultacjach psychologicznych uczestniczą często całe systemy rodzinne. Psychologowie wzmacniają rodziców zastępczych w wypełnianiu ich funkcji. Dzieci, pod okiem specjalistów, wkraczają na drogę do równowagi przepracowując swoje bardzo trudne, a nawet dramatyczne, doświadczenia wyniesione z domu rodzinnego. Natomiast sami rodzice biologiczni, czasami dopiero w Centrum, poznają swoje słabe i mocne strony, układają plan działania i przewyżczania swych słabości, a w konsekwencji dążą do właściwego funkcjonowania społecznego.

Zdarza się, iż wcześniejsze doświadczenia naszych wychowanków determinują ich obecne negatywne zachowanie. W takich sytuacjach czasami konieczna jest konsultacja psychiatryczna. Dzięki możliwości bezzwłocznego spotkania w PIK rodziny szybko poznają diagnozę, a w razie konieczności uzyskują właściwe wsparcie i pomoc innych instytucji.

Część naszych podopiecznych pozostaje również w kontakcie z prawnikiem. Są to zarówno rodziny zastępcze dążące do uregulowania sytuacji prawnej umieszczonych w nich dzieci, jak i sami rodzice biologiczni szukający pomocy w rozwikłaniu swych życiowych problemów.

9. Zespoły interdyscyplinarne.

Innym równie istotnym zadaniem pracowników Sekcji Pomocy Rodzinie i Dziecku jest współpraca z instytucjami życia społecznego działającymi na terenie będącym w obrębie zainteresowania tutejszego Centrum. Dotychczas nawiązano stałą współpracę z ośrodkami pomocy społecznej, placówkami oświatowymi, policją, kuratorami, sądem czy też poradniami psychologiczno-pedagogicznymi. Wzajemna wymiana informacji, wspólne wypracowywanie planu działania oraz wspieranie się w jego realizacji procentują podejmowaniem właściwych kroków, a co za tym idzie szybkim udzielaniem właściwego wsparcia i pomocy rodziną tego wymagającym.

Specyficzną formą współpracy są **zespoły interdyscyplinarne**, zapewniające spotkanie przedstawicieli różnych instytucji zajmujących się sytuacją danej rodziny lub dziecka. W części tych spotkań pracowników socjalnych wspierają również przedstawiciele Punktu Interwencji Kryzysowej, którzy często odgrywają, w kolejnym okresie kontaktu z rodziną, kluczową rolę.

Same zespoły mają na celu omówienie sytuacji rodziny, rozpoznanie jej problemów, ustalenie możliwych dróg działania samej rodziny, jak i instytucji gotowych do jej wspierania, a także monitorowanie podejmowanych kroków.

W 2008 r. pracownicy tutejszego Centrum uczestniczyli lub zorganizowali około 10 zespołów interdyscyplinarnych. Praca wielu osób skupionych nad jedną rodziną daje zaskakujące rezultaty, pozwala rozwiązać w sposób szybki i efektywny problemy, z którymi sami członkowie rodziny często nie są w stanie sobie poradzić.

W bieżącym roku tutejsze Centrum planuje dalszą współpracę z innymi instytucjami, także w formie zespołów interdyscyplinarnych.

10. Rozwój zawodowy pracowników Sekcji Pomocy Rodzinie i Dziecku.

W 2008 r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zatrudnionych było **4** pracowników socjalnych realizujących zadania przewidziane w ustawie o pomocy społecznej. Wszyscy pracownicy posiadają wykształcenie wyższe, w tym 1 pracownik uzupełnia wykształcenie licencjackie. 2 pracowników posiada dodatkowe specjalizacje z zakresu wczesnej interwencji i wspomagania rozwoju małego dziecka oraz z zakresu pracy socjalnej z ofiarami przemocy w rodzinie.

Do zadań pracownika socjalnego należy w szczególności:

- 1) praca socjalna;
- 2) dokonywanie analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń;
- 3) udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej; skuteczne postępowanie się przepisami prawa w realizacji tych zadań;
- 4) pomoc w uzyskaniu dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe oraz wspieranie w uzyskiwaniu pomocy;
- 5) udzielanie pomocy zgodnie z zasadami etyki zawodowej;
- 6) pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych;
- 7) współpraca i współdziałanie z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych, łagodzenie skutków ubóstwa;
- 8) inicjowanie nowych form pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację

życiową oraz inspirowanie powołania instytucji świadczących usługi służące poprawie sytuacji takich osób i rodzin;

- 9) współuczestniczenie w inspirowaniu, opracowaniu, wdrożeniu oraz rozwijaniu regionalnych i lokalnych programów pomocy społecznej ukierunkowanych na podniesienie jakości życia.

Przy wykonywaniu zadań pracownik socjalny jest obowiązany:

- 1) kierować się zasadami etyki zawodowej;
- 2) kierować się zasadą dobra osób i rodzin, którym służy, poszanowania ich godności i prawa tych osób do samostanowienia;
- 3) przeciwdziałać praktykom niehumanitarnym i dyskryminującym osobę, rodzinę lub grupę;
- 4) udzielać osobom zgłaszającym się pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy;
- 5) zachować w tajemnicy informacje uzyskane w toku czynności zawodowych, także po ustaniu zatrudnienia, chyba że działa to przeciwko dobru osoby lub rodziny;
- 6) podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie.

Wychodząc naprzeciw wymaganiom ustawodawcy pracownicy socjalni naszego Centrum w 2008 r. uczestniczyli w specjalistycznych szkoleniach z zakresu min. mediacji w sytuacjach rodzinnych, interwencji kryzysowej, realizacji kontraktów socjalnych, przyszłości opieki zastępczej w Polsce, usamodzielnień wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz wielu innych. Dzięki Programowi systemowemu realizowanemu przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach szkolenia te były w większości bezpłatne.

Uczestnictwo w tego typu aktywnościach pozwoliło pracownikom socjalnym na bieżącą weryfikację swojej wiedzy i doskonalenie umiejętności zawodowych.

Sprzyja to również zmniejszaniu napięć wynikających z warunków pracy (szczególnie pracy z bardzo trudnymi klientami i sytuacjami niosącymi ze sobą niejednokrotnie spory ładunek emocjonalny).

W chwili obecnej dostrzegamy realną potrzebę profesjonalnej superwizji pracy pracowników socjalnych związaną nie tylko z omawianiem poszczególnych przypadków, ale również mającą na celu indywidualne i grupowe wzmocnienie potencjału pracowników oraz radzenie sobie ze stresem.

III. Sekcja pomocy środowiskowej i instytucjonalnej.

1. Domy Pomocy Społecznej.

Na terenie powiatu gliwickiego prowadzą działalność 4 domy pomocy społecznej z **342** miejscami, w tym **2** Domy są powiatowymi jednostkami organizacyjnymi, a **2** prowadzone są na zlecenie powiatu gliwickiego.

Wszystkie Domy zapewniają swoim mieszkańcom całodobową opiekę oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, edukacyjne, społeczne i religijne.

Do wszystkich tych Domów o przyjęcie mogą ubiegać się zarówno mieszkańcy powiatu gliwickiego, jak również mieszkańcy innych powiatów, gdyż są to Domy o charakterze ponadlokalnym.

Zgodnie z Obwieszczeniem Starosty Gliwickiego z dnia 14 lutego 2008 r. w domach pomocy społecznej na terenie powiatu gliwickiego średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2008 r. wynosił:

- DPS „Ostoja” w Sośnicowicach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie (dziewczyny) – 1908,90 zł,
- DPS „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (mężczyźni) – 2159,54 zł,

- DPS dla osób w podeszłym wieku „CARITAS” Diecezji Gliwickiej w Wiśniczu – 2085,51 zł,
- DPS w Pilchowicach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie (chłopcy) – 1957,92 zł.

Zgodnie z art. 152 ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, ze zm.) opłata za pobyt w domu pomocy społecznej prowadzonym na podstawie zezwolenia warunkowego po dniu 31 grudnia 2007 r. nie może ulec podwyższeniu, aż do miesiąca, w którym zostanie wydane przez Wojewodę zezwolenie na prowadzenie domu pomocy społecznej w związku z osiągnięciem przez niego standardów.

Dom Pomocy Społecznej	Liczba mieszkańców	Liczba osób zatrudnionych
Dom Pomocy Społecznej „Ostoja” w Sośnicowicach	151	113
Dom Pomocy Społecznej „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej	51	43
Dom Pomocy Społecznej w Pilchowicach	60	43
Dom Pomocy Społecznej w Wiśniczach	80	54

Tabela: Liczba mieszkańców i liczba pracowników.

W 2008 r. mieszkańcy Domów Pomocy Społecznej uczestniczyli także w zajęciach Warsztatów Terapii Zajęciowej. Z Domu Pomocy Społecznej w Wiśniczach 5 mieszkańców uczęszczało na zajęcia w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Pyskowicach, natomiast 5 mieszkańców Domu Pomocy Społecznej „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej uczestniczyło w zajęciach Warsztatów Terapii Zajęciowej w Knurowie.

2. Realizacje programów naprawczych w ramach dochodzenia do standardów w domach pomocy społecznej.

W dniu 12 listopada 2008 r. do Wojewody Śląskiego wpłynął wniosek Dyrektora Caritas Diecezji Gliwickiej o wydanie zezwolenia na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w Wiśniczach przy ul. Wiejskiej 42a, przeznaczonego dla osób w podeszłym wieku. W dniach 26,28,30 stycznia, 2 lutego 2009 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, przeprowadził w ww. Domu kontrolę kompleksową w zakresie zbadania standardu usług świadczonych przez Dom Pomocy Społecznej w Wiśniczach. Kontrola ta wykazała, że Dom spełnia wszystkie obowiązujące standardy. **Decyzją Wojewody Śląskiego Nr PS.II.9013/25/08 z dnia 9 lutego 2009 r. wydane zostało zezwolenie na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w Wiśniczach przy ul. Wiejskiej 42a.**

W dniu 3 października 2008 r. do Wojewody Śląskiego wpłynął wniosek Caritas Archidiecezji Katowickiej o wydanie zezwolenia na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w Knurowie, przeznaczonego dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. W okresie 10 -20 listopada 2008 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, przeprowadził w ww. Domu kontrolę kompleksową mającą na celu sprawdzenie nowopowstałego domu pomocy społecznej zgodnie z obowiązującymi standardami. Wyniki przeprowadzonej wizytacji obiektu wykazały, iż Dom spełnia standardy określone w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej, zaś ustalenia dokonane w trakcie kontroli pozwalają wnioskować, iż usługi w zakresie potrzeb bytowych zapewniających wyżywienie, odzież, obuwie i utrzymanie czystości, jak też usługi opiekuńcze oraz usługi wspomagające świadczone będą w Domu zgodnie ze standardami określonymi

w ww. Rozporządzeniu i uregulowanymi zawartymi w ustawie o pomocy społecznej, w szczególności z zasadami określonymi w art. 55 ust 1 i 2.

Decyzją Wojewody Śląskiego Nr PS.II.9013/21/08 z dnia 01 grudnia 2008 r. wydane zostało zezwolenie na prowadzenie przez Caritas Archidiecezji Katowickiej Domu Pomocy Społecznej w Knurowie, przy ul. Szpitalnej 29, przeznaczonego dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Dom Pomocy Społecznej w Pilchowicach i Dom Pomocy Społecznej „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej planują osiągnięcie standardów w 2009 r.

3. ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY – prowadzony w ramach Ośrodka Matka Boża Uzdrawienie Chorych Caritas Archidiecezji Katowickiej w Knurowie.

W powiecie gliwickim funkcjonuje 1 ośrodek wsparcia – Środowiskowy Dom Samopomocy w Knurowie. Jest to zadanie rządowe, które prowadzone jest w ramach Ośrodka Matka Boża Uzdrawienie Chorych w Knurowie przez Caritas Archidiecezji Katowickiej, zgodnie z umową z dnia 30 grudnia 2005 r. o realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej pomiędzy Zarządem Powiatu Gliwickiego a Caritasem Archidiecezji Katowickiej na okres od 01 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2010 r.

Środowiskowy Dom Samopomocy ma charakter ponadlokalny. Placówka zapewnia warunki bytowe w ramach Hostelu dla 10 osób, oraz udział w programie rehabilitacji psychiatrycznej w formie dziennej dla 50 osobom z diagnozą zaburzeń psychicznych oraz upośledzonych umysłowo. Zgodnie z aneksem z dnia 18 października 2007 r. Nr 1/2007 zwiększono liczbę miejsc z **40** do **50**, z powodu dużego zapotrzebowaniu w najbliższym środowisku na tego typu świadczenia i braku podobnej jednostki w północnej części powiatu gliwickiego.

Środowiskowy Dom Samopomocy zapewnia swoim podopiecznym psychiczną opiekę zdrowotną, nadzór nad terapią farmakologiczną we współpracy z lekarzem psychiatrą oraz konsultację i okresowe oceny stanu psychicznego.

Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy biorą udział w następujących zajęciach terapeutycznych: trening lekowy, trening higieniczny, trening budżetowy, trening kulinarny, trening techniczny, trening umiejętności społecznych, terapia zajęciowa, nauka czytania i pisanie (osoby upośledzone umysłowo), relaksacja, muzykoterapia, psychoedukacja, świadczenia rekreacyjno-kulturalne (imprezy okolicznościowe, wycieczki, wyjścia do kina, muzeum, itp.).

Zainteresowanie miejscami hostelowymi (10 miejsc) jest duże, przede wszystkim osoby przyjmowane są po leczeniu szpitalnym po to aby pomóc im w :

- kształtowaniu umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania,
- motywowaniu do aktywności, leczenia i rehabilitacji,
- prowadzeniu treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspierania, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych,
- życiu w rodzinie,
- załatwianiu spraw urzędowych,
- uzyskaniu zatrudnienia,
- gospodarowaniu pieniędzmi,
- w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
- uzgadnianiu i pilnowaniu terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych,
- w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptece,
- pilnowaniu przyjmowania leków oraz obserwowaniu ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
- w szczególnie uzasadnionych przypadkach zmiana opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,

- w dotarciu do placówek służby zdrowia,
- w dotarciu do placówek rehabilitacyjnych,
- w uzyskaniu mieszkania, negocjowaniu i wnoszeniu opłat,
- w organizacji drobnych remontów, adaptacji, napraw,
- kształtowaniu właściwych relacji osoby uzyskującej pomoc z sąsiadami i gospodarzem domu.

4. Decyzje administracyjne i postanowienia z zakresu domów pomocy społecznej i ośrodka wsparcia – ŚDS w Knurowie wydane w 2008 r.

Kierowanie osób do Środowiskowego Domu Samopomocy odbywa się na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach na podstawie upoważnienia Starosty Gliwickiego na podstawie zebranej dokumentacji. Decyzja ta określa zakres przyznanych świadczeń oraz wysokość odpłatności.

Lp.	Rodzaj decyzji	Liczba decyzji
1.	Umieszczenie w domu pomocy społecznej	25
2.	Przeniesienie do innego dps-u	1
3.	Odpłatność za pobyt mieszkańców umieszczonych w domu pomocy społecznej *	285
4.	Kierowanie osoby do ośrodka wsparcia (ŚDS w Knurowie)	82
5.	Uchylanie, zmiana oraz stwierdzanie wygaśnięcia decyzji w sprawie dps-ów oraz ośrodka wsparcia – SDS w Knurowie (min. rezygnacje)	17
Łącznie		410

*odpłatność za pobyt mieszkańca umieszczonego przed 1 stycznia 2004 r., w domu pomocy społecznej.

Tabela: Decyzje w Domach Pomocy Społecznej i Ośrodku Wsparcia.

5. Współpraca z innymi jednostkami i organizacjami.

Sekcja Pomocy Środowiskowej i Instytucjonalnej – głównie współpracuje z Domami Pomocy Społecznej i Ośrodkami Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Gliwickiego, ale także z Ośrodkami Pomocy Społecznej w innych powiatach, a także Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie. Współpracuje także z organizacjami pozarządowymi oraz Wydziałem Zdrowia i Pomocy Społecznej Starostwa Powiatowego w Gliwicach.

6. Pozyskiwanie środków finansowych dla domów pomocy społecznej z powiatu gliwickiego w 2008 r. zainicjowane przez PCPR w Gliwicach w ramach zwiększenia środków zgodnie z art. 155 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

W dniu 21 kwietnia 2008 r. pismem nr PCPR.D0718/49/08 Starosta Gliwicki zwrócił się do Wojewody Śląskiego Pana Zygmunta Łukaszczyka z prośbą, o zwiększenie, w oparciu o art. 155 ust 2. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, o 20 % kwoty dotacji przyznawanej na utrzymanie mieszkańców domów pomocy społecznej dla Domu Pomocy Społecznej „Ostoja” w Sośnicowicach.

W dniu 21 kwietnia 2008 r. pismem nr PCPR.D0718/50/08 Starosta Gliwicki zwrócił się do Wojewody Śląskiego Pana Zygmunta Łukaszczyka z prośbą, o zwiększenie, w oparciu o art. 155 ust 2. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, o 20 % kwoty dotacji przyznawanej na utrzymanie mieszkańców domów pomocy społecznej dla Domu Pomocy Społecznej „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej.

W dniu 21 kwietnia 2008 r. pismem nr PCPR.D0718/51/08 Starosta Gliwicki zwrócił się do Wojewody Śląskiego Pana Zygmunta Łukaszczyka z prośbą, o zwiększenie, w oparciu o art. 155 ust 2. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, o 20 % kwoty dotacji przyznawanej na utrzymanie mieszkańców domów pomocy społecznej dla Domu Pomocy Społecznej w Pilchowicach.

W dniu 21 kwietnia 2008 r. pismem nr PCPR.D0718/52/08 Starosta Gliwicki zwrócił się do Wojewody Śląskiego Pana Zygmunta Łukaszczyka z prośbą, o zwiększenie, w oparciu o art. 155 ust 2. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, o 20 % kwoty dotacji przyznawanej na utrzymanie mieszkańców domów pomocy społecznej dla Domu Pomocy Społecznej w Wiśniczach.

Sprawami finansowymi w 2008 r. zajmował się Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej Starostwa Powiatowego w Gliwicach.

IV. Dział Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Zadania powiatu zapisane w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 14, poz. 92 z 2008 r., tj. z późn. zm.) realizowane są przez powiatowe centra pomocy rodzinie oraz powiatowe urzędy pracy.

Do zadań tych należy między innymi:

1. Opracowywanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej, społecznej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych, w zakresie:
 - a) rehabilitacji społecznej,
 - b) rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
 - c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,
2. Współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej oraz organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, podejmowanie działań na rzecz ograniczenia skutków niepełnosprawności.
3. Dofinansowanie do:
 - a) uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
 - b) zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
 - c) likwidacji barier (architektonicznych, urbanistycznych i komunikacyjnych) utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie,
 - d) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
 - e) dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Zadania, zgodnie z art. 35 a ww. ustawy, dotyczące rehabilitacji społecznej realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie natomiast zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej z wyłączeniem zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych (art. 41), począwszy od 1 stycznia 2008 r. przez Powiatowy Urząd Pracy.

W 2008 r. Powiat Gliwicki na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych otrzymał łączną kwotę w wysokości **2 458 553,00 zł.**

Zgodnie z uchwałą Rady Powiatu:

- Nr XVII/136/2008 z dnia 28 lutego 2008 r.,
- Nr XXV/185/2008 z dnia 28 sierpnia 2008 r.,
- Nr XXVII/194/2008 z dnia 30 października 2008 r.,
- Nr XXIX/200/2008 z 27 listopada 2008 r.

zostały określone zadania oraz wysokość środków przeznaczonych na te zadania.

Z przyznanej kwoty wykorzystane zostało **2 428 329,00 zł.**

Realizacja zadań oraz wykorzystanie środków na te zadania obrazuje poniższa tabela.

Lp	Nazwa zadania	Liczba złożonych wniosków	Kwota wydatkowanych środków finansowych
REHABILITACJA ZAWODOWA			
1.	Koszty szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych realizowane przez PUP	3	5 524 zł
2.	Koszty wyposażenia stanowisk pracy	2 umowy na 10 stanowisk	431 173 zł
3.	Zwrot kosztów wynagrodzenia oraz składek	1 umowa	1 736 zł
	Ogółem wydatki		438 433 zł
REHABILITACJA SPOŁECZNA			
1.	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Knurowie - działalność warsztatów	50 uczestników	685 250,00 zł
2.	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Pyskowicach - działalność warsztatów	36 uczestników	493 380,00 zł
3.	Likwidacja barier architektonicznych	19	88 714 zł
4.	Likwidacja barier w komunikowaniu się	28	55 335 zł
5.	Likwidacja barier technicznych	5	15 869 zł
6.	Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym osób niepełnosprawnych i ich opiekunów	359	236 344 zł
7.	Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne	488	386 509 zł
8.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	7	28 495 zł
	Ogółem wydatki		1 989 896 zł

Z przyznanej kwoty wykorzystane zostało 2 428 329,00 zł., co stanowi 98 %.

Niewykorzystane 2 % wynika między innymi z tego że kilka osób pod koniec roku zrezygnowało z dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.

Z realizacji zadań oraz wydatkowanych środków na te zadania PCPR zobowiązane jest do składania kwartalnych sprawozdań do Zarządu PFRON.

1. Warsztaty Terapii Zajęciowej.

W Powiecie Gliwickim funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej:

1. Warsztat Terapii Zajęciowej w Knurowie, przy ul. Szpitalna 29, prowadzony przez Caritas Archidiecezji Katowickiej dla 50 uczestników.
2. Warsztat Terapii Zajęciowej w Pyskowicach, przy ul. Wojska Polskiego 3, prowadzony przez Stowarzyszenie Integracji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych „Tęcza” z siedzibą w Bycinie przy ul. Pyskowickiej 8a, dla 36 osób.

Ponadto 10 mieszkańców Powiatu Gliwickiego uczestniczyło w Warsztatach Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Powiat Gliwice oraz Powiat Mikołowski.

Koszty funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej współfinansowane są przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości 90% całkowitego kosztu utrzymania. Pozostałe 10 % w 2008 r. współfinansowane było ze środków:

- Powiatu Gliwickiego w kwocie stanowiącej 8% kosztów utrzymania,
- Organizacji prowadzącej Warsztaty w kwocie stanowiącej 2 % kosztów utrzymania.

PFRON corocznie określa wysokość rocznego kosztu utrzymania uczestnika WTZ w części stanowiącej 90 %, w 2008 r. kwota ta wynosiła 13 414 zł, zaś pozostałe 10 % to 1490 zł. Łączny roczny koszt utrzymania uczestnika WTZ w 2008 r. wynosił 14 904 zł.

2. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.

Prowadzimy szeroko zakrojoną akcję informacyjną dla mieszkańców Powiatu Gliwickiego dotyczącą możliwości skorzystania przez osoby niepełnosprawne z dofinansowania ze środków PFRON do zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Informacje przekazywane są corocznie do wszystkich ośrodków pomocy społecznej na terenie Powiatu Gliwickiego, umieszczane w prasie, Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego oraz stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Ponadto w każdy czwartek pełnione są dyżury przez pracowników Działu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w godzinach 15.30 do 17.30.

Poprzez prasę powiatową, BIP, strony internetowe Starostwa Powiatowego oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach oraz Ośrodki Pomocy Społecznej rozpropagowaliśmy informacje o programach celowych „Komputer dla Homera”, „Pegaz”, „Uczeń na wsi”, „Sprawny dojazd”, przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych realizowanych przez Śląski oddział PFRON.

W ramach realizacji Projektu „Dobry start w samodzielność”, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ubiegłym roku opracowano i wydano 1000 szt. „Informatora dla osób niepełnosprawnych” promującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki w Powiecie Gliwickim oraz możliwości korzystania z praw i uprawnień osób niepełnosprawnych.

Wychodząc naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych w 2008 r. w PCPR został zatrudniony pracownik socjalny – doradca ds. osób niepełnosprawnych. Koszty zatrudnienia pracownika finansowane są ze środków w.w programu.

W projekcie „Dobry start w samodzielność” w 2008 r. wzięło udział 20 osób niepełnosprawnych, które zostały objęte następującymi formami wsparcia:

- Zorganizowano 14-dniowy turnus rehabilitacyjny połączony z programem rekreacyjno-wypoczynkowym dla osób niepełnosprawnych – beneficjentów ostatecznych projektu. Zorganizowano również przewóz uczestników turnusu wraz z opiekunami do ośrodka, w którym odbywał się turnus. Turnus miał miejsce w dniach 13-26.10.2008 r. w Jarosławcu. W ramach turnusu przeprowadzono badanie lekarskie, 9 zabiegów fizjoterapeutycznych dla każdego uczestnika, a program turnusu uzupełniono o inhalacje, wycieczki piesze i rowerowe, muzykoterapię, zajęcia integracyjne oraz zajęcia sportowe.

- Zorganizowano kurs komputerowy dla 20 osób niepełnosprawnych. Kurs obejmował 40 godzin lekcyjnych w zakresie: ogólnych podstaw obsługi komputera i MS Windows, pracę z aplikacjami i akcesoriami systemu operacyjnego tj. Kalkulator, Notatnik, WordPad, Paint, obsługę MS Office Word oraz ogólną wiedzę i umiejętności korzystania z Internetu. Szkolenie miało miejsce w dniach 15-25 października 2008 r. w Jarosławcu.
- Zorganizowano indywidualne doradztwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych. Doradztwo miało miejsce w okresie XI-XII 2008 roku w Warsztatach Terapii Zajęciowej „Tęcza” w Pyskowicach. Doradztwo zawodowe obejmowało zbadanie zainteresowań, rozpoznanie zawodowe oraz sporządzenie opinii doradcy zawodowego indywidualnie dla każdej osoby niepełnosprawnej – beneficjenta ostatecznego projektu. Opinie te zostaną uwzględnione w planowaniu dalszej ścieżki rozwoju osób niepełnosprawnych, które wzięły udział w projekcie w 2008 roku.

3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2008 r. w ramach zadania „dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych” dofinansowaliśmy plenerowe imprezy zorganizowane przez:

1. Śląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom z Upośledzeniem Umysłowym „ Szansa”- Oddział w Pyskowicach.
2. Polski Związek Niewidomych Okręg Śląski, Koło Gliwice.
3. Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Knurowie.
4. Centrum Integracji Osób Niepełnosprawnych w Gliwicach (imprezy zostały zorganizowane w Knurowie i Pilchowicach).

W 2008 r. wzięliśmy udział w ogólnopolskiej Kampanii Parkingowej "Czy naprawdę chciałbyś być na naszym miejscu". Akcja, w której uczestniczymy już od 4 lat, ma na celu zwrócenie uwagi kierowców na miejsca parkingowe przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością oraz ich przydatność.

Akcja parkingowa cieszy się zainteresowaniem wśród organizacji pozarządowych oraz instytucji z Powiatu Gliwickiego. W 2008 roku do akcji czynnie włączyły się niżej wymienione instytucje i organizacje:

- Straż Miejska w Pyskowicach,
- Komenda Policji w Pyskowicach,
- JA-TY-MY Stowarzyszenie Środowisk Osób Niepełnosprawnych Ich Rodzin i Przyjaciół,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Gierałtowicach,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Z Upośledzeniem Umysłowym „Nadzieja” w Sośnicowicach,
- Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Z Niepełnosprawnością Intelektualną w Knurowie,
- Komenda Policji w Knurowie,
- Straż Miejska w Knurowie.

Biorąc pod uwagę cel, jaki towarzyszy akcji uważamy, że jest to działanie bardzo potrzebne i godne kontynuowania w latach następnych.

Ponadto w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi:

- gromadzono informacji na temat organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu w zakresie pomocy społecznej,
- przekazano organizacjom pozarządowym działającym w zakresie pomocy społecznej, jednostkom pomocy społeczną działającym na terenie powiatu gliwickiego oraz Powiatowemu urzędowi pracy w Gliwicach „Informatora. Przewodnika osoby niepełnosprawnej” oraz „Informatora dla pracodawców” wydanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,

- przekazywano informacje o możliwości składania wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych oraz informacji o realizacji przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach Projektu „Dobry start w samodzielność”,
- przeprowadzono badania społeczne mające na celu rozpoznanie opinii osób niepełnosprawnych oraz organizacji pozarządowych w kwestii zmniejszenia dofinansowania ze środków PFRON do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w przyszłych latach.

W badaniu wzięło udział osiem organizacji pozarządowych oraz 139 osób niepełnosprawnych.

4. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych.

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych jest organem opiniodawczo-doradczym w sprawach dotyczących osób niepełnosprawnych.

Do zakresu działania powiatowej rady należy:

1. Inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
 - a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
 - b) realizacji praw osób niepełnosprawnych.
2. Opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Ocena realizacji programów.
4. Opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

W 2008 r. na spotkaniach „Rady” wydano 5 opinii dotyczących skomplikowanych spraw osób niepełnosprawnych, o które zwróciło się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Obsługę kancelaryjno-administracyjną Rady zapewnia Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach.

V. Punkt Interwencji Kryzysowej.

W ramach Punktu Interwencji Kryzysowej działającego przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zatrudnieni są: psycholodzy, prawnik oraz lekarz psychiatra.

Ponadto pomoc świadczą: psychoterapeuta, pedagog i pracownicy socjalni z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Punkt Interwencji Kryzysowej mieści się w pomieszczeniu budynku Starostwa Powiatowego i działa w jego godzinach pracy (tj. od 7³⁰ do 15³⁰ od poniedziałku do piątku i dodatkowo w czwartki do godziny 17³⁰). W sytuacjach interwencyjnych pomoc świadczona jest również poza wskazanymi godzinami.

Punkt Interwencji Kryzysowej oferuje interdyscyplinarną pomoc osobom i rodzinom znajdującym się w stanie kryzysu. Działania Punktu są najczęściej skierowane do ofiar przemocy w rodzinie. Celem prowadzonych oddziaływań jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie po traumatycznych wydarzeniach, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

Oprócz działań z obszaru interwencji kryzysowej, w Punkcie udzielana jest pomoc specjalistyczna, tj. poradnictwo psychologiczne, rodzinne, prawne oraz psychiatryczne.

Oprócz pomocy ofiarom przemocy, Punkt Interwencji Kryzysowej świadczy także pomoc w sytuacji:

- przemocy w środowisku szkolnym,
- rozvodu lub konfliktu małżeńskiego,
- niepełnosprawności lub choroby przewlekłej,

- śmierci bliskiej osoby,
- katastrof,
- wypadków,
- gwałtów, napadów,
- bezradności wychowawczej,
- wsparcie, poradnictwo i terapia dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

Stosowane formy pomocy to: interwencja kryzysowa, konsultacje, psychoterapia indywidualna, małżeńska, rodzinna, grupowa, grupy wsparcia dla rodzin zastępczych, psychoedukacja, trening psychologiczny, interwencje psychologiczne w miejscu zamieszkania.

Poza wyżej wymienionymi formami pomocy, ofiarom przemocy w rodzinie udzielane jest też wsparcie w załatwianiu spraw formalnych związanych z separacją od sprawcy przemocy. Niestety, wciąż sytuacja wymaga izolacji ofiary od sprawców i polega najczęściej na znalezieniu wspólnie z ofiarą, bezpiecznego dla niej schronienia. Ma to oczywiście związek z oderwaniem jej od dotychczasowego środowiska.

W roku 2008 w Ośrodku Interwencji Kryzysowej pomocą objęto 233 osób i udzielono 406 konsultacji, w tym:

- indywidualnych konsultacji psychologicznych dla osób dorosłych: **257**
- indywidualnych konsultacji psychologicznych dla dzieci: **83**
- rodzinnych konsultacji psychologicznych: **36**
- indywidualnych psychiatrycznych:
 - dla dorosłych: **5**
 - dla dzieci: **9**.

Ponadto, Punkt Interwencji Kryzysowej w 2008 r. organizował grupowe formy pomocy. W budynku Starostwa Powiatowego działały: grupa wsparcia dla rodzin zastępczych oraz grupa psychoedukacyjna dla kobiet doznających przemocy.

Przeprowadzono również dwie edycje grup korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Grupy prowadzone były poza budynkiem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, w pomieszczeniach Centrum Integracji Społecznej w Gliwicach przy ul. Zwycięstwa 27. Programem objęto 15 osób wytypowanych we współpracy z kuratorami, Policją i ośrodkami pomocy społecznej. Program prowadzony był przez dwóch terapeutów (w tym psychologa Punktu Interwencji Kryzysowej) pod superwizją psychoterapeuty. W ramach grupy, na spotkania ze sprawcami, zapraszani byli specjaliści z różnych dziedzin związanych z przeciwdziałaniem przemocy: kuratorzy, specjalista uzależnień, policjanci, prawnik.

Poza spotkaniami grupowymi organizowane były konsultacje indywidualne, z których uczestnicy programów bardzo chętnie korzystali. Po zakończeniu cyklu prowadzono ewaluację – pierwszą bezpośrednio po i drugą po roku od ukończeniu cyklu. W zależności od jej wyników dostosowywana i proponowana jest dalsza pomoc. W pierwszej ocenie ujawniły się pozytywne skutki oddziaływań terapeutycznych grupy w zakresie poprawy funkcjonowania psychospołecznego jej odbiorców. Prowadzony dotychczas monitoring wskazuje na trwałość oddziaływań.

W ramach działań profilaktycznych przeprowadzono cykl psychoedukacyjny dla uczniów gimnazjalnych pt. „Stop Przemocy w Szkole” (Gimnazjum w Sośnicowicach). W naszej ocenie szczególną wartością tych zajęć jest skierowanie działań do potencjalnych świadków incydentów przemocy i podkreślenie ich roli w jej zapobieganiu, czy interweniowaniu. Wszystkie ww. grupy działały w oparciu o własne, autorskie programy.

Punkt Interwencji Kryzysowej współpracuje z pracownikami socjalnymi, kuratorami, policjantami oraz pedagogami i psychologami szkolnymi. Ponadto, nawiązuje współpracę z licznymi instytucjami i placówkami – Ośrodkami Pomocy Społecznej, sądami, komisariatami Policji, Prokuraturą, szkołami, organizacjami pozarządowymi, etc.

Z uwagi na brak Hostelu, w roku 2008 Punkt Interwencji Kryzysowej nawiązał także współpracę z Domem Matki i Dziecka w Rudzie Śląskiej w celu znalezienie miejsca noclegowego na potrzeby interwencyjnego schronienia dla klientek Punktu.

1. Wydatki PIK w 2008 roku.

W 2008 roku na działalność PIK wydano 48 260,50 zł. Na kwotę tą składały się następujące wydatki:

• wynagrodzenia i pochodne	32 025,45 zł
• wynagrodzenia bezosobowe	7700,00 zł
• materiały i wyposażenie (w tym aparat cyfrowy do pracy z klientami punktu, materiały do pracy z dziećmi, książki na potrzeby PIK)	31 13,29 zł
• odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	797,82 zł
• szkolenia pracowników	390,00 zł
• zakup materiałów do sprzętu drukarskiego i kserograficznego	483,94 zł
• zakup usług lekarza psychiatry	3750,00 zł
Razem	48 260,50 zł

VI. Wykaz potrzeb powiatu gliwickiego w zakresie realizacji zadań z pomocy społecznej.

1. Konieczność dalszego poszerzania rodzinnych form opieki nad dzieckiem w zakresie:
 - a) poszukiwania kandydatów na rodziny zastępcze poprzez propagowanie idei zabezpieczania dzieci pozbawionych właściwej opieki rodziców w rodzinach zastępczych w tym zawodowych,
 - b) utworzenie na terenie powiatu gliwickiego kolejnych rodzinnych domów dziecka,
 - c) utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci i młodzieży w wieku od 14 do 18 lat w postaci mieszkania usamodzielnienia,
 - d) zabezpieczenie miejsc interwencyjnych dla dzieci i młodzieży w wieku powyżej 12 lat.
2. W związku z poszerzaniem oferty usług PCPR, istnieje pilna potrzeba poszerzenia tej jednostki o dodatkowe pomieszczenie, co dałoby możliwość:
 - a) pracy z dziećmi (pokój do spotkań dzieci z rodzicami w celu podtrzymywania więzi, który wymagałby odpowiedniego wyposażenia tak, aby stworzyć miłą, przyjazną dziecku atmosferę),
 - b) pracy z klientami (pokój do prowadzenia indywidualnych spotkań z klientem).
3. Utworzenie mieszkań chronionych dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.
4. Powołanie na terenie gmin placówek opiekuńczo-wychowawczych pobytu dziennego w celu wsparcia dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i podjęcia pracy z tymi rodzinami.
5. Poszerzenie bazy lokalowej Punktu Interwencji Kryzysowej do indywidualnej pracy terapeutycznej z klientami oraz przeprowadzania programów terapeutycznych oraz korekcyjno-edukacyjnych. Wiąże się to również z koniecznością powiększenia kadry PIK.
6. Utworzenie na bazie Punktu Interwencji Kryzysowej ośrodka interwencji kryzysowej z miejscami hotelowymi.
7. Uruchomienie Zakładu Aktywności Zawodowej na terenie powiatu gliwickiego.
8. Zabezpieczenie miejsc czasowego pobytu dla osób niepełnosprawnych, np. w postaci hostelu, w sytuacjach, kiedy ich opiekunowie wymagają leczenia stacjonarnego w szpitalu lub potrzebują załatwić pilne sprawy osobiste, bądź też potrzebują odpocząć.